

КАЛЯНДАРНА-ТЭМАТЫЧНАЕ ПЛАНАВАННЕ

БЕЛАРУСКАЯ МОВА

9 клас

(70 гадзін на год, 2 гадзіны на тыдзень; з іх 10 гадзін – на пісьмовыя работы)

Гардзей, Н.М. Беларуская мова : вучэб. дапам. для 9-га кл. агульнаадукац. устаноў з беларус. і рус. мовамі навучання / Н.М. Гардзей, П.Л. Навіцкі, З.М. Тамашэвіч ; пад рэд. Н.М. Гардзей. – Мінск : Нац. ін-т адукацыі, 2011. – 264 с.

Нумар урока і дата права- дзення	Тэма ўрока	Коль- касць гадзін	Мэты вывучэння тэмы	Матэрыял вучэбнага дапаможніка	Дамашняе заданне
І чвэрць (16 урокаў)					
Беларуская мова ў сям’і славянскіх моў і моў народаў свету (1 гадзіна)					
1	Беларуская мова ў сям’і славянскіх моў і моў народаў свету	1	Фарміраваць уяўленне пра беларускую літаратурную мову як самабытную з’яву сярод славянскіх нацыянальных літаратурных моў і моў народаў свету, пра паходжанне славянскіх моў ад праславянскай мовы, іх падабенства і адрозненне. Выпрацоўваць уменне вызначаць фанетычную, лексічную і граматычную адметнасць беларускай мовы ў параўнанні з іншымі ўсходнеславянскімі	§ 1, практ. 1, 2	§ 1, практ. 2 (выканаць дадатковыя заданні); падрыхтаваць адказы на пытанні (с. 7)

			мовамі		
Паўтарэнне вывучанага ў V–VIII класах (4 гадзіны)					
2 3	Паўтарэнне вывучанага пра тэкст, стылі і тыпы маўлення	2	Узнавіць і паглыбіць веды пра тэкст, яго асноўныя характэрныя адзнакі. Удасканалваць уменні дзяліць тэксты на сказы і лагічныя часткі, знаходзіць у тэкстах сказы, якія выражаюць асноўную думку паведамлення і якія яе пашыраюць; вызначаць стыль і тып тэкстаў, выяўляць у іх апорныя словы і словазлучэнні, сродкі сувязі сказаў; ствараць выказванні з выкарыстаннем апорных слоў і словазлучэнняў; пашыраць тэксты (шляхам далучэння самастойна складзеных сказаў, увядзення ў тэкст новых частак)	§ 2, практ. 3–5 § 2, практ. 6, 7	§ 2, практ. 4 (падабраць прыклады мастацкіх твораў) § 2, практ. 5 (падрыхтаваць пісьмовае паведамленне) або практ. 7 (падрыхтаваць вуснае паведамленне) (на выбар)
4 5	Слова, словазлучэнне, сказ як асноўныя моўныя адзінкі. Тыпы простых сказаў па мэце выказвання, інтанацыйным афармленні (апавядальныя, пытальныя,	2	Сістэматызаваць і пашырыць веды пра асноўныя моўныя адзінкі (слова, словазлучэнне, сказ), пра тыпы простых сказаў па мэце выказвання, інтанацыйным афармленні і будове. Удасканалваць уменні вылучаць са сказаў словазлучэнні, вызначаць віды сувязі паміж кампанентамі словазлучэнняў, тыпы простых сказаў па мэце выказвання, інтанацыйным афармленні і будове; выяўляць у тэкстах	§ 3, практ. 8–10 § 3, практ. 12, 13, 15, 16	§ 3, практ. 11 § 3, практ. 14

	пабуджальныя; клічныя і няклічныя) і будове (двухсастаўныя, аднасастаўныя, няпоўныя, ускладненыя)		розных стыляў і жанраў двухсастаўныя, аднасастаўныя, няпоўныя і ўскладненыя сказы, вызначаць іх сэнсава-стылістычную ролю; разгортваць словазлучэнні і сказы, ператвараць двухсастаўныя сказы ў аднасастаўныя, развітыя ў неразвітыя і наадварот, няпоўныя ў поўныя; ставіць знакі прыпынку ў сказах ускладненай будовы; рабіць сінтаксічны разбор простых сказаў		
Складаны сказ: будова, значэнне, ужыванне (4 гадзіны, з іх 2 гадзіны – на пісьмовыя работы)					
6 7	Паняцце пра складаны сказ. Сродкі сувязі частак у складаных сказах. Тыпы складаных сказаў	2	Узнавіць і пашырыць веды пра складаны сказ, яго будову, значэнне і ўжыванне. Сфарміраваць паняцце пра віды і сродкі сувязі прэдыкатыўных частак складаных сказаў, тыпы складаных сказаў, пра ўжыванне складаных сказаў у тэкстах розных стыляў; пазнаёміць з агульнымі правіламі пастаноўкі знакаў прыпынку паміж прэдыкатыўнымі часткамі складаных сказаў. Пашырыць веды пра публіцыстычны стыль. Выпрацоўваць уменні адрозніваць простыя сказы ад складаных, знаходзіць у тэкстах складання сказы розных тыпаў; вызначаць межы прэдыкатыўных частак складаных сказаў, від і сродкі сувязі паміж імі; будаваць	§ 4, практ. 17, практ. 18, 20 (на выбар), практ. 19 § 5, практ. 23–26	§ 4, практ. 21, 22 (на выбар) § 5, практ. 27, падрыхтаваць адказы на пытанні (с. 34)

			схеми складаных сказаў; вызначаць тэксты-разважанні публіцыстычнага стылю, іх адрасата і мэтанакіраванасць, дзяліць тэкст на лагічныя часткі; ставіць знакі прыпынку на мяжы частак складаных сказаў. Актуалізаваць веды вучняў аб правапісе галосных <i>о, э, а; е, ё, я</i>		
8 9	<i>Кантрольны падрабязны пераказ тэксту з дадатковымі заданнямі</i>	2	Выявіць узровень сфарміраванасці ўменняў пісьмова падрабязна пераказваць тэкст, захоўваючы яго жанрава-стылістычныя і моўныя асаблівасці, узровень сфарміраванасці моўных і маўленчых уменняў па вывучаных раздзелах і тэмах		
Складаназлучаныя сказы: будова, значэнне, ужыванне (6 гадзін)					
10	Паняцце пра складаназлучаны сказ	1	Сфарміраваць уяўленне пра складаназлучаны сказ (будову, значэнне, ужыванне). Выпрацоўваць уменні знаходзіць складаназлучаныя сказы ў тэкстах, вызначаць іх ролю, абгрунтоўваць мэтазгоднасць ужывання, правільна інтанаваць; адрозніваць складаназлучаныя сказы ад простых сказаў з аднароднымі членамі, складаназлучаныя сказы з аднатыпнымі і разнатыпнымі часткамі; вызначаць межы прэдыкатыўных частак складаназлучаных сказаў, сродкі сувязі і сэнсавыя адносіны паміж часткамі;	§ 6, 7, практ. 28, практ. 29, 32 (на выбар), практ. 30, 31, практ. 33 (па варыянтах), практ. 34	§ 6, 7, практ. 36

			<p>будаваць складаназлучаныя сказы, ставіць знакі прыпынку на мяжы частак; уменні рыхтаваць вусныя і пісьмовыя паведамленні на лінгвістычную тэму з апісаннем моўных з'яў, выкарыстоўваць складаназлучаныя сказы ў вусных і пісьмовых выказваннях.</p> <p>Актуалізаваць веды вучняў аб правапісе галосных у складаных словах</p>		
11	Сродкі сувязі частак у складаназлучаных сказах	1	<p>Пашырыць веды пра складаназлучаны сказ, сродкі сувязі частак у складаназлучаных сказах (сродкі выражэння спалучальных сэнсавых адносін). Выпрацоўваць уменні вызначаць спалучальныя сэнсавыя адносіны (адносіны адначасовасці, паслядоўнасці, прычынна-выніковыя) паміж прэдыкатыўнымі часткамі складаназлучаных сказаў; будаваць схемы складаназлучаных сказаў, утвараць складаназлучаныя сказы, выкарыстоўваючы спалучальныя злучнікі; правільна інтанаваць складаназлучаныя сказы са спалучальнымі сэнсавымі адносінамі. Удасканальваць уменні знаходзіць складаназлучаныя сказы ў тэкстах, вызначаць іх ролю, межы прэдыкатыўных частак складаназлучаных сказаў, сродкі сувязі паміж часткамі;</p>	§ 8, практ. 37–41	§ 8, практ. 42

			<p>вызначаць складаназлучаныя сказы з аднатыпнымі і разнатыпнымі часткамі; ставіць знакі прыпынку на мяжы частак складаназлучаных сказаў.</p> <p>Актуалізаваць веды вучняў аб правапісе спалучэнняў <i>іё, (ыё), ія (ыя), іе (ые)</i> у запазычаных словах</p>		
12	Сродкі сувязі частак у складаназлучаных сказах	1	<p>Пашырыць веды пра складаназлучаны сказ, сродкі сувязі частак у складаназлучаных сказах (сродкі выражэння супраціўных сэнсавых адносін). Выпрацоўваць уменні вызначаць супраціўныя сэнсавыя адносіны (супастаўляльныя, супрацьпастаўляльныя адносіны) паміж прэдыкатыўнымі часткамі складаназлучаных сказаў; будаваць схемы складаназлучаных сказаў, утвараць складаназлучаныя сказы, выкарыстоўваючы супраціўныя злучнікі; правільна інтанаваць складаназлучаныя сказы з супраціўнымі сэнсавымі адносінамі; уменне перакладаць тэксты з рускай мовы на беларускую, захоўваючы асаблівасці беларускага сінтаксісу, замацоўваць арфаграфічныя навыкі і пунктуацыйныя ўменні. Удасканалваць уменні знаходзіць складаназлучаныя сказы ў тэкстах, вызначаць іх ролю, межы прэдыкатыўных частак складаназлучаных</p>	§ 9, практ. 43, практ. 44, 46, 49 (на выбар), практ. 45 (па варыянтах), 47 (па варыянтах), практ. з рубрыкі “Працуем самастойна” (па варыянтах)	§ 9, практ. 48

			сказаў і сродкі сувязі паміж часткамі; вызначаць складаназлучаныя сказы з аднатыпнымі і разнатыпнымі часткамі; ставіць знакі прыпынку на мяжы частак складаназлучаных сказаў		
13	Сродкі сувязі частак у складаназлучаных сказах	1	Пашырыць веды пра складаназлучаны сказ, сродкі сувязі частак у складаназлучаных сказах (сродкі выражэння размеркавальных сэнсавых адносін). Выпрацоўваць уменні вызначаць размеркавальныя сэнсавыя адносіны (адносіны пералічэння, чаргавання, узаемавыключэння з'яў і падзей) паміж прэдыкатыўнымі часткамі складаназлучаных сказаў; будаваць схемы складаназлучаных сказаў, утвараць складаназлучаныя сказы, выкарыстоўваючы размеркавальныя злучнікі; правільна інтанаваць складаназлучаныя сказы з размеркавальнымі сэнсавымі адносінамі. Удасканаліваць уменні знаходзіць складаназлучаныя сказы ў тэкстах, вызначаць іх ролю, межы прэдыкатыўных частак складаназлучаных сказаў і сродкі сувязі паміж часткамі; вызначаць складаназлучаныя сказы з аднатыпнымі і разнатыпнымі часткамі; ставіць знакі прыпынку на мяжы частак	§ 10, практ. 50–52, практ. 53 (па варыянтах), практ. 54 (па варыянтах)	§ 10, практ. 55, 56 (на выбар)

			складаназлучаных сказаў. Актуалізаваць веды вучняў пра глухія, звонкія і санорныя, свісцячыя і шыпячыя зычныя, іх вымаўленне і правапіс		
14	Знакі прыпынку паміж часткамі ў складаназлучаных сказах	1	Сфарміраваць уяўленне аб правілах пастаноўкі знакаў прыпынку (коскі, кропкі з коскай, працяжніка) у складаназлучаных сказах. Выпрацоўваць уменні правільна пунктуацыйна афармляць складаназлучаныя сказы; перабудоўваць простыя сказы з аднароднымі выказнікамі ў складаназлучаныя. Удасканальваць уменні знаходзіць у тэкстах складаназлучаныя сказы, вызначаць іх ролю, межы прэдыкатыўных частак, сродкі сувязі, сэнсавыя адносіны паміж часткамі складаназлучаных сказаў, правільна інтанаваць складаназлучаныя сказы; будаваць складаназлучаныя сказы, выкарыстоўваць складаназлучаныя сказы ў вусных і пісьмовых выказваннях	§ 11, практ. 57, 58, практ. з рубрыкі “Працуем самастойна” (с. 68); запіс пад дыктоўку складаназлучаных сказаў, тлумачэнне пастаноўкі знакаў прыпынку	§ 11, практ. 59
15	Падагульненне і сістэматызацыя вывучанага па раззеле “Складаназлучаныя сказы: будова, значэнне,	1	Падагульніць і сістэматызаваць веды вучняў пра складаназлучаныя сказы, іх пунктуацыйнае афармленне. Пазнаёміць з парадкам поўнага вуснага і пісьмовага сінтаксічнага разбору складаназлучанага сказа. Выпрацоўваць уменне рабіць вусны і пісьмовы сінтаксічны разбор	§ 12, практ. 60 (па варыянтах), практ. 61 (па варыянтах), практ. 62; запіс пад дыктоўку складаназлуча-	§ 12, практ. 63–65 (на выбар), падрыхтаваць адказы на пытанні (с. 75)

	ужыванне”		складаназлучаных сказаў. Удасканальваць уменні вызначаць складаназлучаныя сказы, мэтазгоднасць іх ужывання ў тэкстах; утвараць складаназлучаныя сказы па схемах і без апоры на схемы; правільна пунктуацыйна афармляць іх на пісьме; выкарыстоўваць складаназлучаныя сказы ў вусным і пісьмовым маўленні	ных сказаў, тлумачэнне пастаноўкі знакаў прыпынку	
Складаназалежныя сказы: будова, значэнне, ужыванне (17 гадзін, з іх 2 гадзіны – на пісьмовыя работы)					
16	Паняцце пра складаназалежны сказ	1	Сфарміраваць паняцце пра будову, значэнне і ўжыванне складаназалежных сказаў. Актуалізаваць веды вучняў пра публіцыстычны стыль, яго адметныя якасці, моўныя асаблівасці, жанры. Пашырыць веды пра інтэрв’ю як жанр публіцыстычнага стылю. Выпрацоўваць уменні знаходзіць у тэкстах складаназалежныя сказы, вызначаць іх ролю ў тэксце, інтанаваць іх; вызначаць галоўную і даданую часткі ў складаназалежных сказах, месца даданай часткі адносна галоўнай, межы галоўнай і даданай частак; будаваць складаназалежныя сказы паводле прапанаваных схем	§ 13, практ. 66–70	